

DØDE SØER

– FOKUS PÅ LEVERDREJNINGER

HANNE KONGSTED, AARHUS UNIVERSITET

SELVDØDE SØER I DANSKE BESÆTNINGER

Causes of spontaneous sow deaths in the farrowing units of 10 Danish sow herds

H. Kongsted^{a,*}, S. Haugegaard^b, A.S. Juel^b, C.M. Salomonsen^b, T.K. Jensen^c

^a Department of Animal Science, Aarhus University, Blichers Alle 20, 8830 Tjale, Denmark

^b SEGES, Laboratory for Pig Diseases, Vinkelvej 13, 0620 Kjellerup, Denmark

^c Center for Diagnostics, Technical University of Denmark, Kemitorvet, Building 202, 2800 Kgs. Lyngby, Denmark

DCA-rapport, 2019
Nationalt center for fødevarer og jordbrug

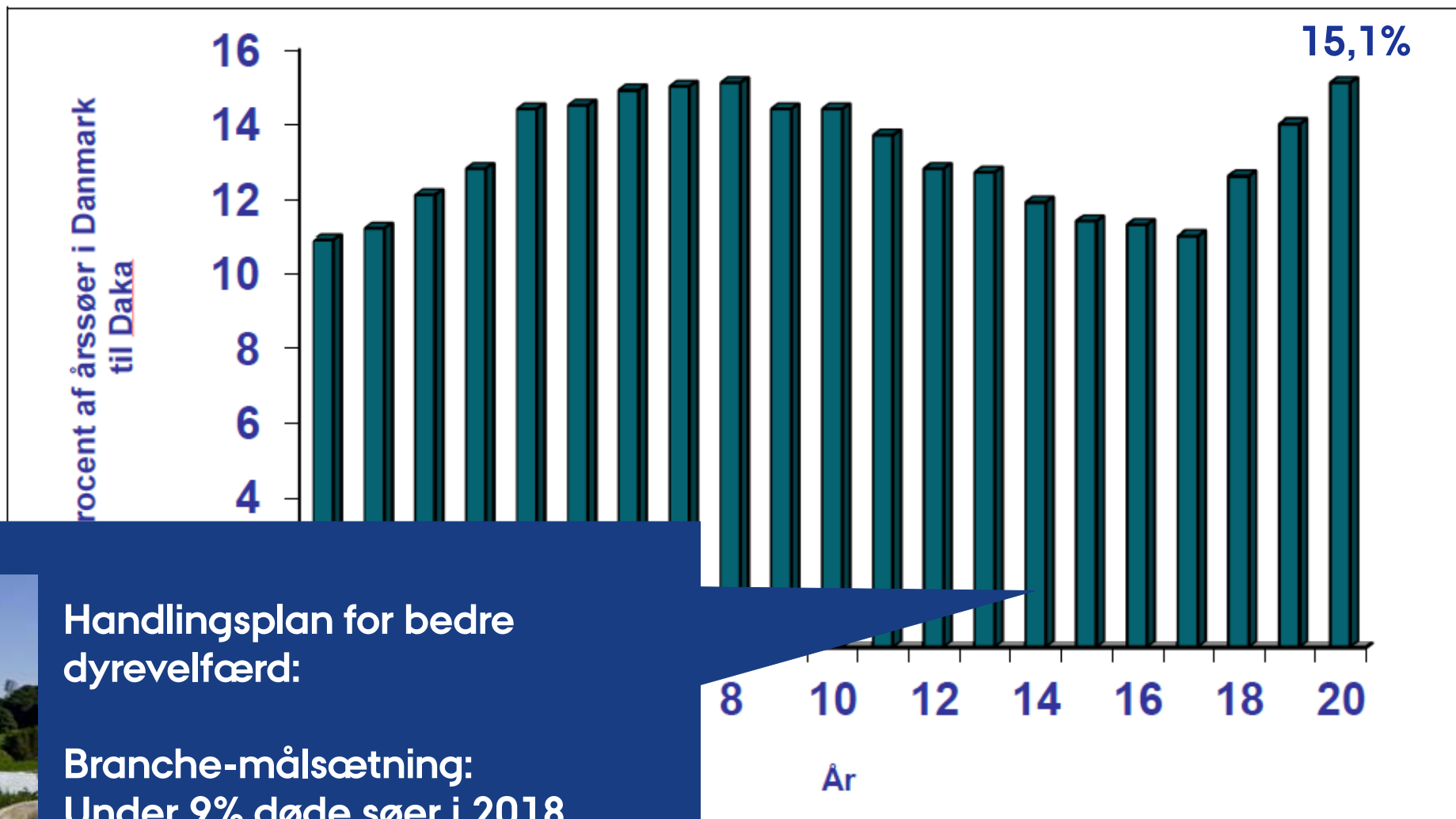
DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug

Om DCA ▾ Rådgivning ▾ Forskning ▾ Vidensdeling ▾ Erhvervssamarbejde ▾ Publikationer ▾ Aktuelt ▾

SODØDELIGHED I DK

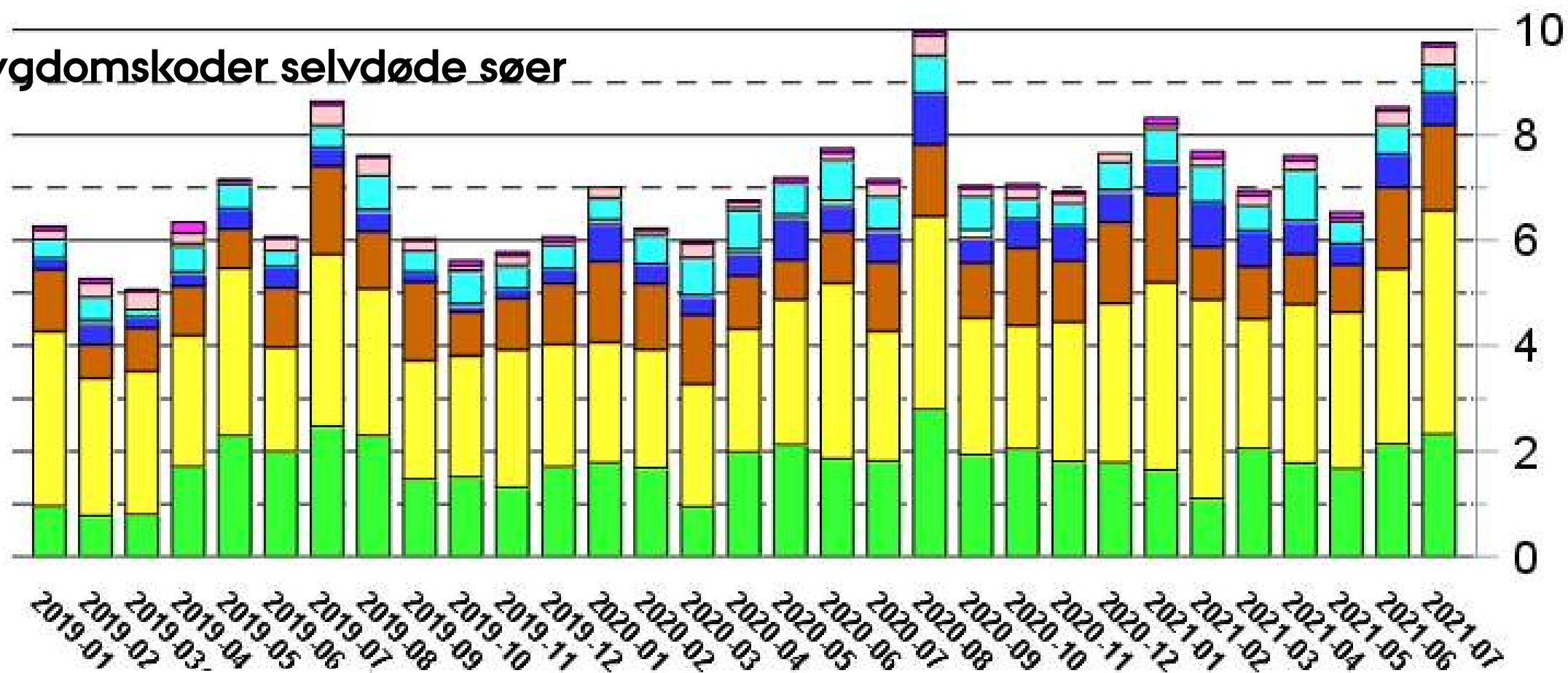

Handlingsplan for bedre dyrevelfærd:

Branche-målsætning:
Under 9% døde søer i 2018

Sygdomskoder selvdele søer

Sodædelighed (%)

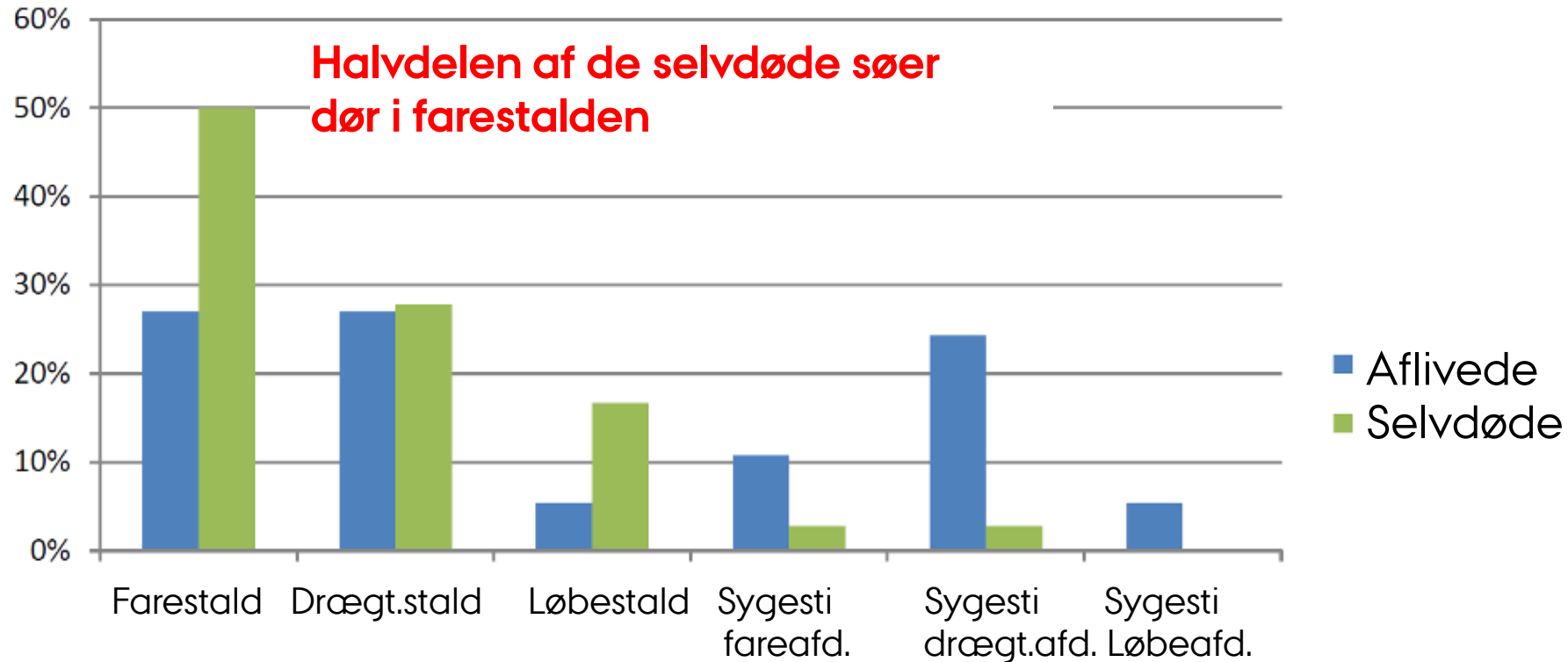
- 9-Prolaps
- 8-Utrivelig
- 7-Skuldersår
- 6-Klove
- 5-Benproblemer
- 4-Reproduktionsproblemer
- 3-Faringsproblemer
- 2-Ukendt
- 1-Andet
- 0-Akut dødsfald

Seges Fagligt Nyt, 2021

SPONTANE DØDSFALD OFTE I FARESTALDEN

Andel af gruppen

Data fra 76 dødsfald i 40 danske besætninger, 2015
(DCA rapport 097 2017, Aarhus Universitet)

10 BESÆTNINGER 2018-19

- 10 besætninger (4% -17% døde iflg Daka 2017)
- Aftale: Næste 6 selvdøde søer fra farestalden
- + data (også de der døde uden for laboratoriets åbningstid)

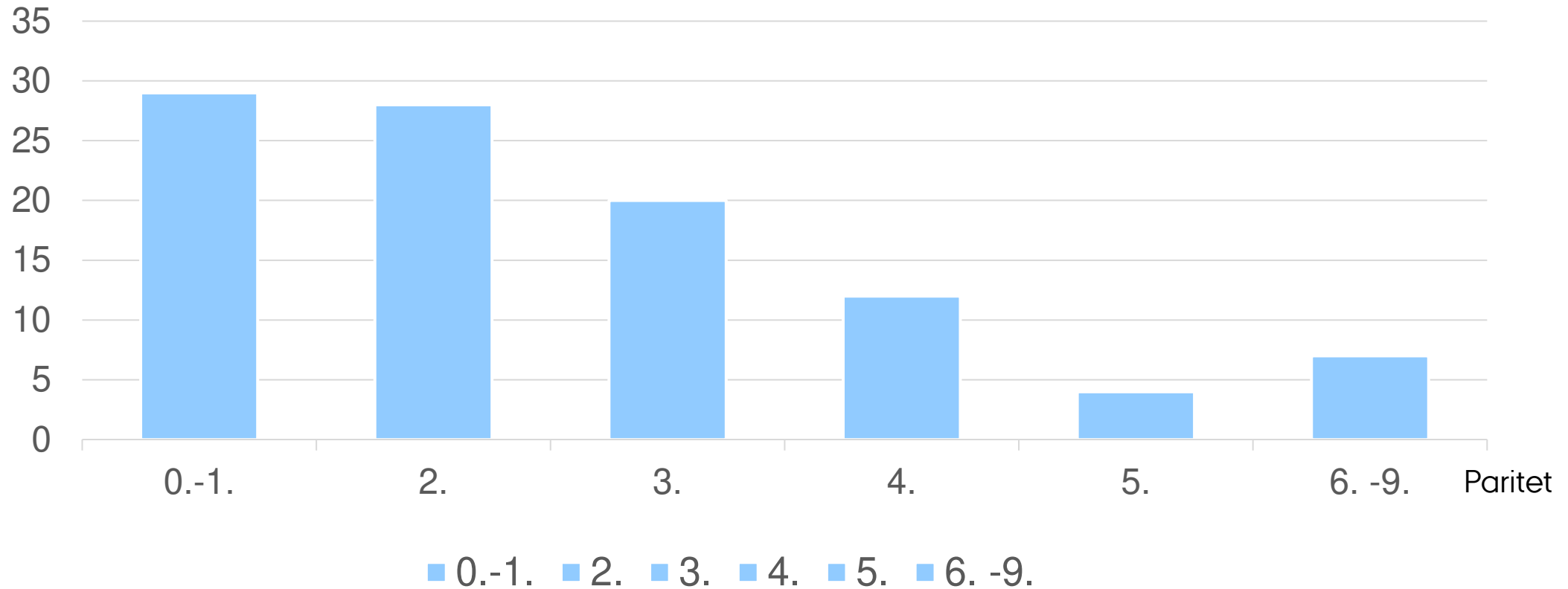
Data fra 126 spontant døde søer fra 10 farestalde

- 53 obducerede søer (histologi af hjerne, hjerte, nyre og lever)
- 73 øvrige

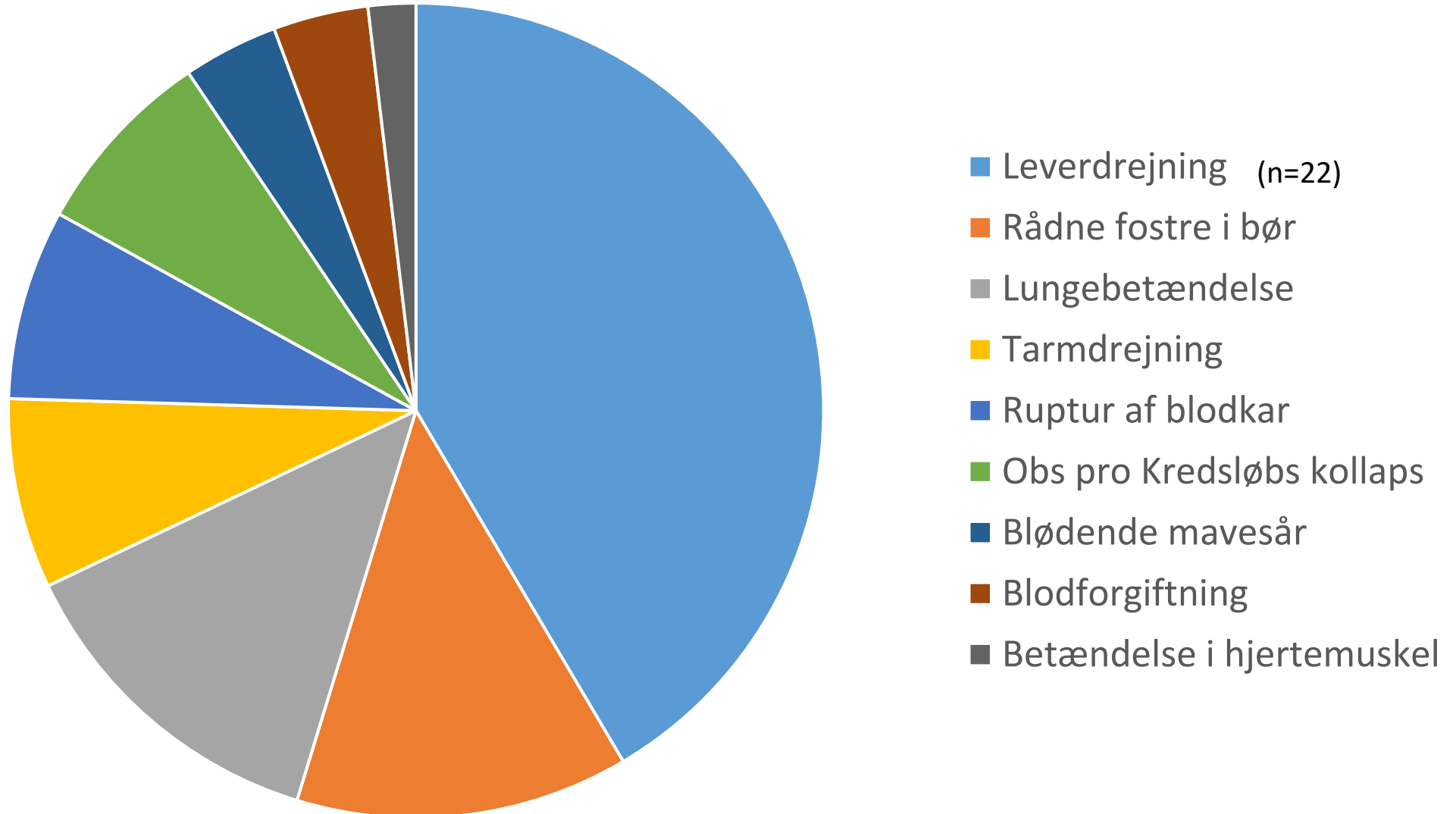

ALDER VED DØD 126 SØER

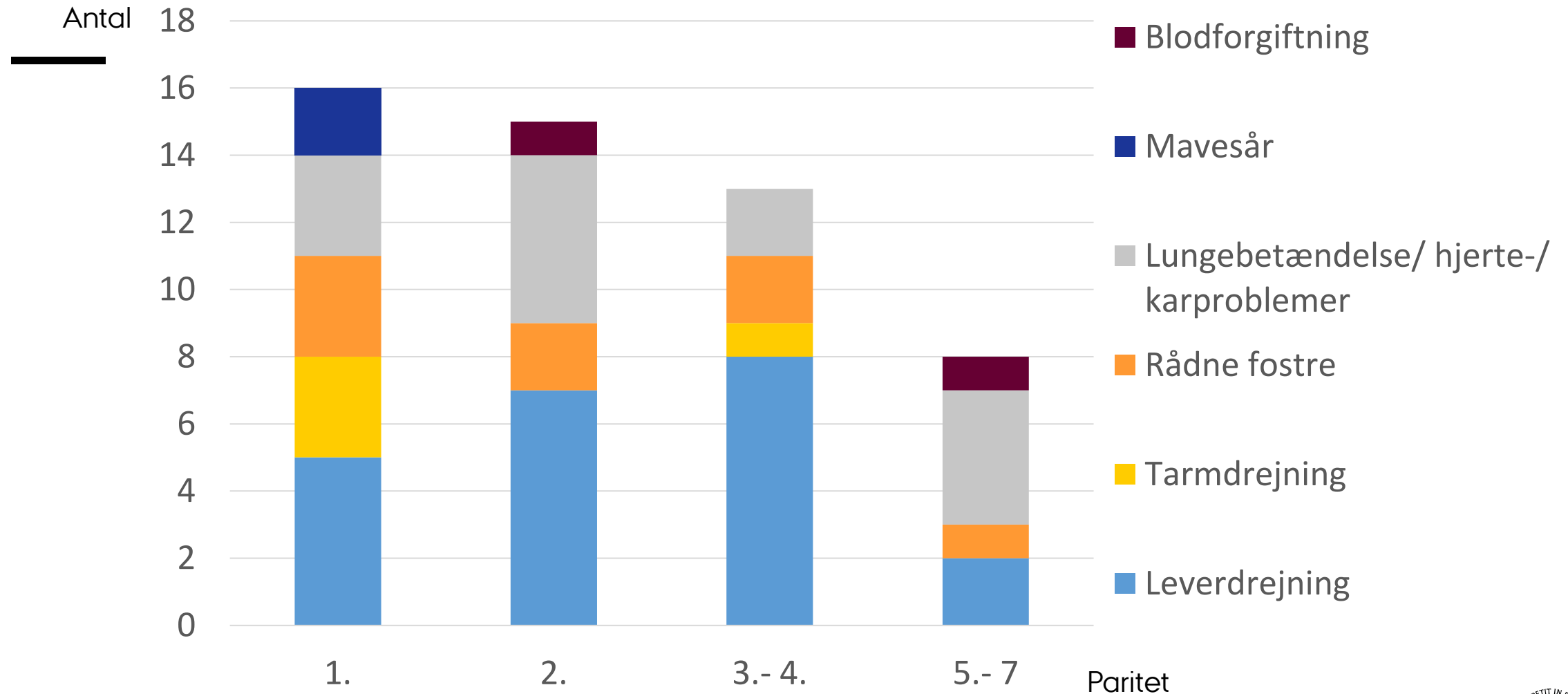
% af døde

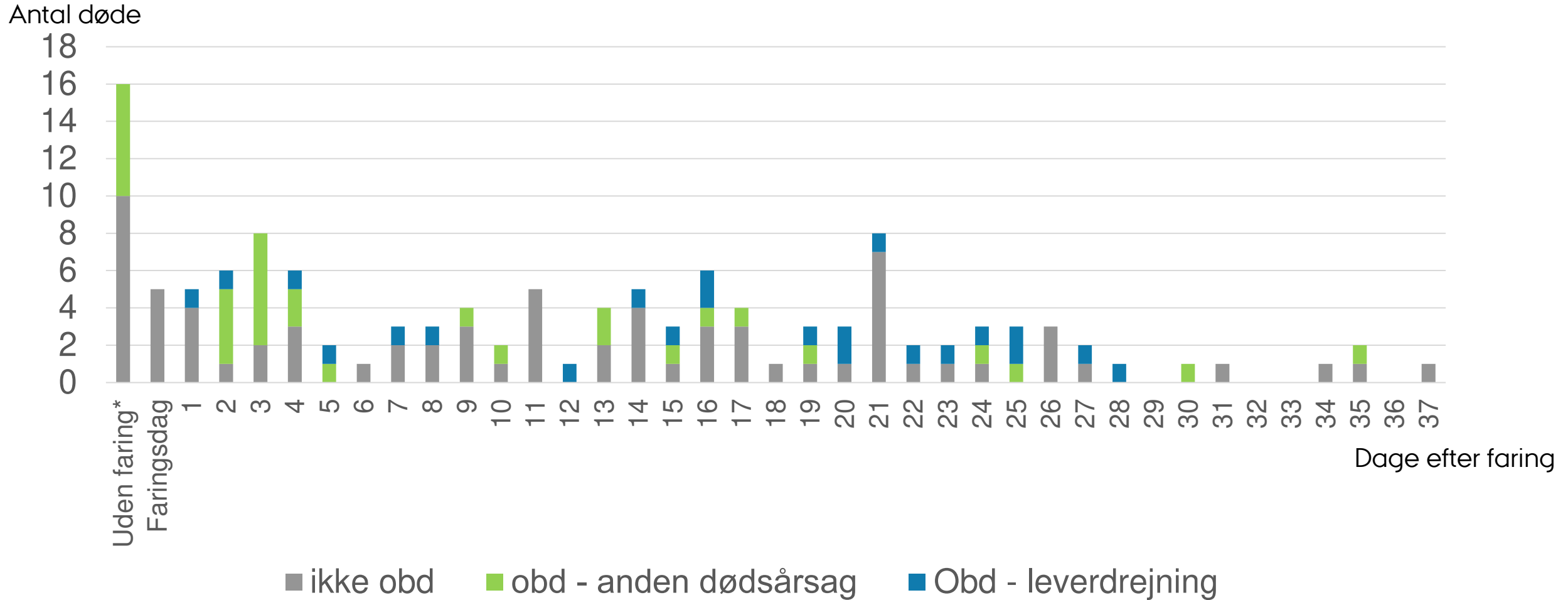
53 UNDERSØGT MIKRO- OG MAKROSKOPISK

DØDSÅRSAGER PER PARITET – 53 SØER

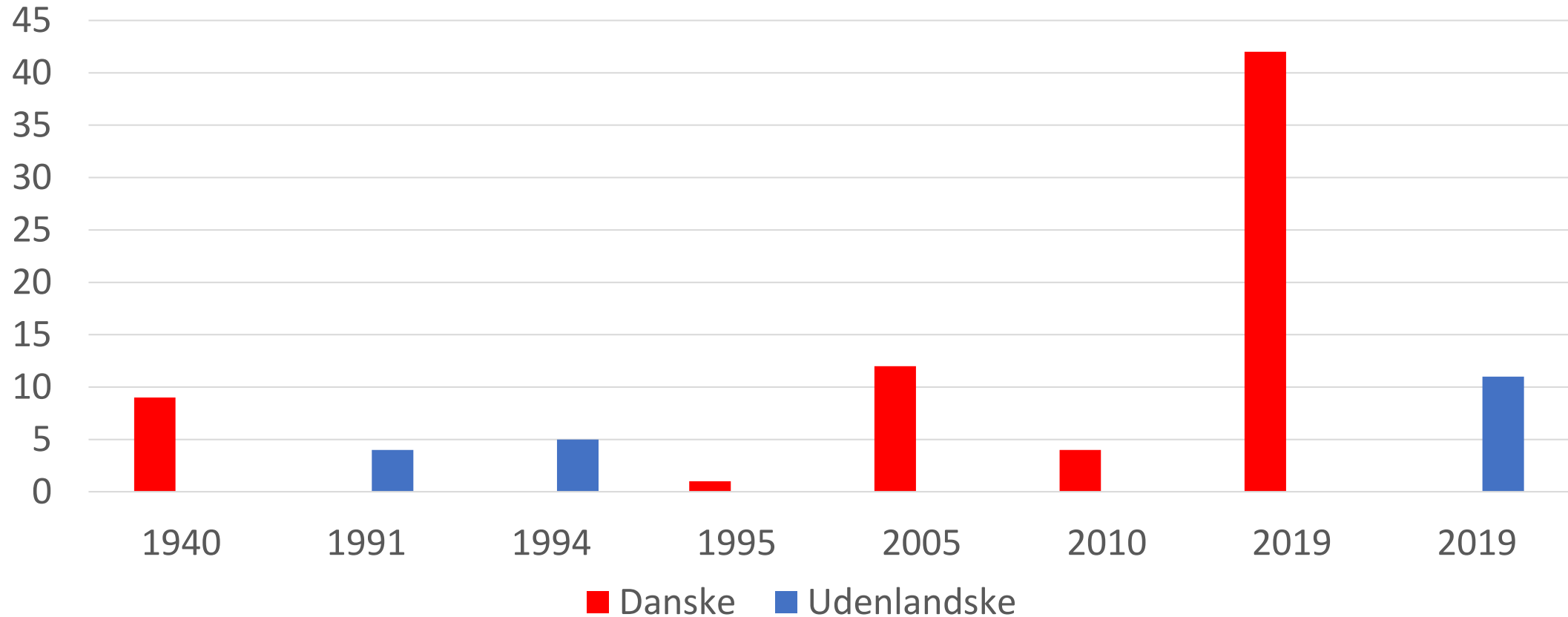

TIDSPUNKT FOR DØD - 126 SØER

LEVERDREJNING I ANDRE STUDIER

% af (selv)døde søer

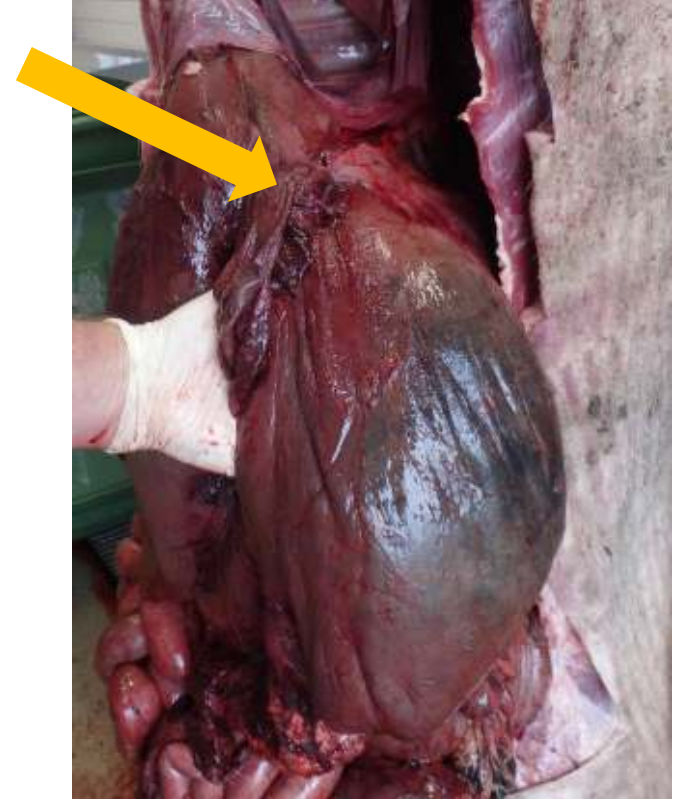

1940: Emsbo, Maanedsskrift for Dyr læger
1991: Chagnon et al., Can J Vet Res
1994: Sanford et al., Can Vet J
1995: Christensen & Andersen, Vet Rec

2005: Kirk et al., J Med A
2010: Thorup et al., VSP meddelelse
2019: Kongsted et al., Res Vet Sci
2019: Ala-Kurikka et al., Porcine Health Man

LEVERDREJNING – KAN DET OVERSESES?

—
Ja, det kan det godt

Bughulen fyldt med blod:
91% af søer med leverdrejning
19% af søer uden organdrejning

Foto: S. Haugegaard

INGEN ÅBENLYSE SAMMENHÆNGE

- Året rundt
- Hele farestaldsperioden
- 9 af 10 besætninger (alle)
- Alle læg
- Store og små – fede og tynde
- Våd- og tørfoder

LEVERE ER ANATOMISK MEGET FORSKELLIGE

Emsbo, Maanedsskrift for Dyr læger, 1940

STUDIETUR TIL SKÆRBÆK SOSLAGTERI

Blodforsyning til leverlappen er fraklemmt
=> Hele lappen er skrumpet

HVAD SKER NU?

AVL MOD LEVERDREJNING – KAN MAN DET?

Pilotprojekt iværksat

- Hypotese: specifikke gener disponerer for om den ydre venstre leverlap har en smal og drejelig basis eller en bred og ikke-drejelig basis.
- Bruger væv fra
 - Søer, der døde af leverdrejning vs søer der døde af noget andet fra Del 1.
 - Levere med smal vs. levere med bred basis fra LL, YY og LY søer
 - Optimalt scenarie: Samme genområde identificeres ved de to tilgange

17% AF LEVERNE VAR DREJELIGE

- Af disse var 5% faktisk drejet – forskellige grader af atrofi

	Antal	% drejelige	% måske drejelige	% ikke drejelige
Krydsninger	102	21	17	62
LL	107	21	22	57
YY	197	14	16	70

TAG MED HJEM

- Drejning af yderste venstre leverlap er en ekstremt hyppigt forekommende dødsårsag
- Leverdrejning kan overses ved obduktion
- Der er sket en ændring over tid i forekomsten i Danmark

AARHUS
UNIVERSITET